

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emerice Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erszébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntar. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mar-
tărgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 25
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un eser-
pliar 10 bani. — Afac aboni-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 233.

Brașov, Miercuri 22 Octomvrie (4 Noemvrie)

1908.

Criza în Austria și reflexul ei.

De când cu introducerea votului universal în Austria lucrurile luaseră acolo o direcțiune mai bună întru cât parlamentul a câștigat mult în prestigiul său, care îi lipsia mai înainte, cu atât mai vârtos, cu cât certele și diviziunile dintre partidele și națiunile diferite paralizau toată puterea lui, ba, ani de-arândul făcuseră imposibilă chiar funcționarea lui regulată. I-a succes ministrului președinte Beck, după încercarea zadarnică a lui Gautsch, de a compune un cabinet, care să ducă la sfârșit reforma electorală. Mai târziu când s'a tratat de încheierea pactului cu Ungaria baronul Beck și-a reconstruit cabinetul făcând din el un guvern de coaliție, în care erau reprezentate toate partidele mai mari. Germanii ca și Cehii fac încă parte din guvern, care însă stând în fața unei nouă crize, ce a fost provocată, precum știm, de turburările din Boemia, i se impune acuma lui Beck greaua sarcină de a reconstrui a doua-oară cabinetul său ori de a se retrage cu totul.

Majestatea Sa neprimind demisiunea miniștrilor cehi, rezolvarea crizei a fost amânată, și zilele acestea baronul Beck va trebui să găsească o modalitate pentru o soluțiune, fie și numai provizorie, deoarece la 17 a. l. c. se re deschide Reichsratul și atunci noul guvern va trebui să fie deja format. Aceasta o reclamă și gravele probleme ce așteaptă deslegarea lor dela parlament încă în decursul anului acestuia.

A intra în combinațiuni asupra posibilităților ce pot obveni în partea de dincolo a monarhiei ar fi pentru noi nu numai un lucru riscat dar și nefolositor. Ceea ce am voit să accentuăm însă în fața crizei guvernamentale din Austria, care ușor se poate extinde aducând cu sine și o criză serioasă parlamentară, după ce încordarea între Germanii și Cehii Boemiei e așa de mare, este tocmai

impresurarea ce naște pericolul ca din cauza inimițiilor dintre Germanii și Slavi să stagneze iarăși viața constituțională din Austria și parlamentul să-și piardă prestigiul ce abia și-l recâștigase. Eată ce face în aceste momente să ne îngrijim, fiind-că o astfel de stare de lucruri va duce numai apa pe moara supremațiilor unguri dela noi și ar putea veni în ajutor planurilor lor în ce privește zădărnicierea unei reforme electorale cinstite pe baza votului universal.

În senzul proverbului străbun Ungurii totdeauna s'au bucurat când Germanii și Slavii din Austria s'au certat și s'au sfâșiat între ei, făcând cu nepuțință ca glasul parlamentului austriac să cadă în cumpăna desvortării interioare a monarhiei. Preponderanța guvernelor ungurești în monarhie derivă numai dela desbinarea celor din Austria. Și nu zicem că am dori ca Ungaria să nu aibă cât mai mare influință pentru apărarea intereselor ei față cu Austria, dacă aceasta însă se întâmplă numai pe socoteala naționalităților din Ungaria și cu pagubă lor, atunci, mărturisim, nu putem simpatiza nici decum cu o astfel de preponderanță.

Putem afirma în toată liniștea, că guvernării noastre unguri în cei 50 de ani din urmă au avut să mulțamească cele mai multe din succesele lor politice, și mai ales din acelea ce tindeau la întărirea egemoniei lor, mai mult norocului decât minții și pătrunderii lor. Și norocul era în constelațiunile interioare și exterioare, cari mereu le-au venit în ajutor când cu gândul nu gândeau. Ei se bucură și acum de ceea-ce se petrece în Austria, în speranță că le va ajuta și de astă-dată să iasă din strămoare. Toate merg însă numai până la un loc.

Nu știm cum se vor mai desfășura lucrurile în Austria. Încordarea cea mare dintre Germanii și Slavi nu se poate lua însă atât de tragic, fiindcă procesul de desvortare na-

țională în Austria e foarte înaintat și deci e speranță că se va găsi mijlocul de a susține echilibrul sdruncinat între națiunile Austriei și că pacea se va restabili. Aceasta e de dorit pentru echilibrul chiar ce trebuie să existe între cele două jumătăți ale monarhiei, ca această monarhie să nu ofere și în viitor tristul spectacol de a fi guvernată la Viena și la Budapesta pe baza unor sisteme din punct de vedere principiar diametral opuse.

Inchiderea delegațiilor austro-ungare. În ședința de Sâmbătă, delegațiunea austriacă a adoptat bugetul marinei. Delegații conte Traun și d-l Biankini au accentuat necesitatea de a se grăbi sporirea marinei de războiu. Comandantul marinei, contele Montecuccoli a recunoscut că desvortarea cât mai neîntârziată a marinei ca număr de vase și ca nouitate de model este absolut necesară. Delegațiunea terminând și lucrările, președintele ei, d-l Medevsky, a relevat importanța istorică a sesiunii, constatând că reprezentanții tuturor naționalităților, cu toată tenziunea politică internă, s'au unit în aprobarea actului de anexiune, care, fără a aduce atingere drepturilor nimănui, a sancționat o stare de lucruri existând în realitate de 30 de ani. Sesiunea a fost declarată închisă în strigătele de »Trăiască Împăratul«.

Delegațiunea ungară, după ce a constatat că aceleași hotărâri au fost luate în ambele delegațiuni, s'a închis deasemenea în mijlocul strigătelor de »Trăiască regele«.

Tratatul comercial româno-austro-ungar. »Pester Lloyd« este informat că delegații români au cerut un contingent mult mai mare decât al Serbiei. Vineri era vorba să răspundă delegații austro-ungari și dela cifra lor atârână dacă se vor urma negocierile ori se vor întrerupe. Se știe că n'au dat răspunsul. D-l Em. Porumbaru a fost Duminecă la Budapesta, unde a avut o întâlnire cu Aehrenthal, care a arătat dorința de a se ajunge la înțelegere. Ziarul spune că în România agrarii fac presiuni asupra guvernului ca mai bine să nu încheie convenție decât să facă o convenție vătămătoare țării!

Din Budapesta.

Sâmbătă, în 31 Oct. n. 1908.

— Proiectul electoral. — În jurul sancțiunii prealabile. — Cine ar forma guvernul nou? — Ungurii se tem, că în locul politicii de pân' acum introducem lupta de rasă; ca socialiștii cea de clasă.

Sâmbătă în 31 Octomvrie Majestatea Sa a părăsit Budapesta mergând la Schönbrunn, și deși dela audiența din 21 l. c. în care Andrassy a prezentat pentru a nu se știe a căta oară proiectul său, s'au împlinit 9 zile, mult așteptata învoire a Maj. Sale încă n'a sosit.

Care va fi cauza, de ține Coroana așa de mult la validitatea părerii sale? Din multele versiuni notăm următoarele: Se susține, că în realitate Coroana nu de aceea se hărțuie cu d-l conte Andrassy, că ar vrea din convingeri democratice cu ori ce preț un vot universal, secret, nefalsificat, ci fiind-că crede că cu un astfel de vot mai ușor va putea compune un parlament, care să voteze urcarea contingentului militar. Guvernul maghiar a observat-o asta, și de aceea a influențat asupra delegațiunii maghiare să meargă discuția așa de neted, cum n'a mai mers nici-odată, ca prin asta oarecum să i-se zică Coroanei: »Vezi, se poate oare oameni mai ușor de stăpânit decât aceștia? De ce să se facă »saltul în întunerec« cu votul egal secret?»

Ba se zice că s'au oferit chiar și să urce contingentul militar, dacă Majestatea Sa ar fi dispus să probeze sistemul votului plural și cu votare pe față.

Însă Coroana — fiindcă pe de-o parte, se teme să-și deie și acest ultim tromf din mână față de acești fățurnici, cari în sus fac pe 67-istul, iar în jos pe 48-istul, iar pe de alta fiind-că se teme, că în caz că s'ar aduce în discuție urcarea contingentului s'ar putea produce o criză și guvernul s'ar putea apoi retrage cu cinstite dela portofolii, pe când dacă s'ar retrage pe tema, că nu vreau votul universal nefalsificat, ar pierde mult din popularitate, — Coroana nici n'a voit să fixeze un *junction* între votul universal și urcarea contingentului militar.

O altă cauză principală pentru neaprobarea proiectului de vot plural și pe față, este »duhul rău dela Konopiște«, cum îl numesc unele foi maghiare pe Moștenitorul Tronului.

Acesta se zice că nu vrea, ca pe când se va sui pe tron, o parte din imperiul său să fie guvernată pe baza unui drept electoral corupt.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răslețe.

De Gavr. Todica.

Fine.

Ajungând în Coutances ne urcăm în omnibus pentru nu știu ce promenadă. În momentul, când îmi puneam piciorul în scară, îmi veni ideea, fără să mă fi pre-dispus cugetele-mi anterioare, că transformățiunile, de cari făcui uz pentru a defini funcțiunile fuchsienne sunt identice cu cele din geometria ne-euclidiană. Nu am mai făcut verificarea. Nici nu aveam timp, căci abia așezându-mă în omnibus, am reluat conversația începută. Dar aveam certitudine deplină. Intorcându mă la Caen, am verificat rezultatul pe nerăsuflăte, pentru a mă ușura la conștiință.

După acestea m'am pus să studiez cestiuni de aritmetică fără ceva mare rezultat aparent și fără să bănuiesc că aceste pot avea cel mai mic raport cu cercetările mele anterioare. Desgustat de ne-succesul meu, mers-e-i să-mi petrec câteva zile la marginea mării cugetând cu totul la alte lucruri. În o zi, plimbându-mă pe

terenul stâncos, îmi veni ideea, iarăși cu aceleași caractere de scurțime, de spontaneitate și de certitudine imediată, că transformățiunile aritmetice de forme cvadractice ternare indefinite sunt identice cu cele ale Geometriei ne-euclidiene.

Intorcându-mă la Caen, reflectai asupra acestui rezultat trăgând consecvențele. Exemplul formelor cvadractice îmi arăta, că sunt și alte grupe fuchsienne afară de cele corăspunzătoare seriei ipergeometrice. Văzui că li-se poate aplica teoria seriilor thetafuchsienne. Mi-am propus, firește, să formez toate aceste funcțiuni. Mă așezai sistematic la lucru, terminând una după alte toate operele înaintate. Totuși mai era una, care se ținea și a cărei rezolvire avea să mă libereze de pe scaun. Dar toate eforturile mele nu mi-au servit decât să mă facă să cunosc mai bine greutatea. Toată munca aceasta îmi fu perfect conștiință.

Pe deasupra, plecai la Mont Valérien, unde trebuia să-mi fac serviciul militar. Aveam deci preocupățiuni foarte diferite. În o zi trecând bulevardul, îmi apărură deodată rezolvarea dificultății, ce mă împedecase. Nu am cercat să o aprofundez imediat. Abia după serviciul meu, am reluat cestiunea. Aveam toate elementele. Trebuia numai să le adun, să le ordonez.

Imi redactai deci Memoriul definitiv într-o trăsătură și fără nici o greutate.

Mă voiu mărgini la acest exemplu. Nu e de ce să le înmulțesc. Observațiunile raportate și de ceilalți matematiciani în ancheta »Invățământului matematic« nu pot decât să le confirme.

Ce trebuie să vă surprindă din capul locului, sunt acele aparențe de iluminăție subite, semne vădite de o lungă lucrare inconștientă anterioară. Rolul acestei lucrări inconștiente, în invențiunea matematică, mi-se pare incontestabil și urmele lui s'ar putea afla și în alte cazuri, unde e mai puțin evident. Câte-odată omul lucrează la o cestiune dificilă. Prima oară nu face nimic bine. Apoi ia un repaos mai lung sau mai scurt și se așează din nou la masă. În cursul primei jumătăți de oră, nu află nimic. Apoi, deodată ideea decisivă se prezintă spiritului. S'ar putea zice, că lucrul conștient a fost mai roditor prin întrerupere și că odihna a redat spiritului forța și înviorarea. Dar e mai probabil, că acest repaos a fost umplut prin o lucrare inconștientă și că rezultatul acestei lucrări s'a relevat apoi geometriului. Numai cât, revelațiunea, în loc să se ivească în cursul unei plimbări sau unei

călătorii, s'a produs în o perioadă de lucrare conștientă, dar independentă.

Lucrarea inconștientă nu e deci posibilă, nu e fecundă, decât dacă e precedată și urmată de o perioadă de lucrare conștientă. Aceste inspirații subite nu se produc niciodată, decât după multe zile de efortare voluntară, ce pare absolut neroditoare și când omul crede că nu face nimic bun, când i-se pare că apucă pe cale greșită. Aceste efortări nu sunt deci atât de sterile pe cât se crede. Ele pornesc mașina inconștientă...

Necesitatea perioadei a doua de lucru conștient, după inspirație, o pricepem și mai bine. Trebuie să punem în lucrare rezultatele acestei inspirații, trebuie să deducem consecvențele imediate, să le ordonăm și să redactăm demonstrațiile. Și îndeosebi trebuie să le verificăm. V'am făcut amintire de sentimentul de certitudine absolută, ce însoțește inspirația. În casurile sus citate nu a fost înșelător și rare-ori e astfel. Dar trebuie să fim precauți. Câte odată ne înșală, fără ca să fie mai puțin viu. Nu observăm, decât cercând să facem demonstrația. Eu am constatat acest fapt, când îmi veniau ideile dimineața sau seara, în pat, în starea semi-iptotică.

Aceste ar fi, pe lângă mulțimea telegramelor dela adunările de protestare ce se țin în țara noastră, cauzele principale, că Majestatea Sa 'ar fi primit foarte aspru pe Andrassy, care crezând că în apele diplomatice tulburate de aneierea Bosniei și a Herțegovinei și de declararea Bulgariei de regat independent, va putea pescui cu ușurință.

Majestatea Sa se zice c'ar fi zis la audiența din 21: »Ași dori să mă lăsați în pace cu astfel de târguile acum, când am atâtea de rânduit. Imi cunoașteți punctul de vedere, voința; de vă puteți acomoda, bine, de nu, se vor vedea consecvențele.« Andrassy a încercat să mai argumenteze cu aceea, că a promis, că până în zece Noemvrie va prezenta proiectul; atunci Domnitorul a răspuns, că nu cunoaște încă proiectul despre împărțirea cercurilor electorale și cel al procedurii curiale și că-și rezervă dreptul a reveni peste câteva zile asupra proiectului prezentat.

Ce se va întâmpla la caz că proiectul lui Andrassy n'ar primi aprobarea prea înaltă?

Andrassy și-a dat cuvântul că până în 10 Noemvrie va prezenta proiectul așteptat de țara 'ntreagă. Adevărat că au fost și vor mai fi miniștri, cari să nu se țină de cuvânt, dar despre Andrassy se vorbește că-i cu mult mai »cavalier«, decât să nu-și împlinească promisiunea.

Deci proiectul va fi prezentat și fără sancțiunea anterioară și se va da spre discuție unei comisii speciale, care va tot dezbate și trăgâna, lăsându-i timp lui Andrassy să mai încerce a »capacita« Coroana. Dacă însă n'ar succeda asta nici cum, s'ar declara sesiunea de încheiată și s'ar deschide îndată o altă sesiune. Și fiindcă orice proiect, ce urmează a se dezbate, trebuie prezentat din nou la începutul fiecărei sesiuni, ar succeda ca, ne mai prezentând proiectul de lege electoral, acesta să dispară din ordinea de zi.

Insă asta ar produce cu siguranță căderea lui Andrassy și poate a cabinetului întreg, mai ales fiindcă s'a declarat de câteva ori, că acest cabinet stă sau cade cu proiectul acesta; se va compune un guvern nou.

La caz că ar cădea numai Andrassy, în locul lui ar veni contele Zychy Janos, membru în partidul poporal, care ar fi cu mult mai aplicat a-i face Coroanei pe plac, decât Andrassy.

Dacă însă ar cădea cabinetul întreg, atunci înainte de toate s'ar sparge coaliția, apoi s'ar compune întreg guvernul din sânul partidului kossuthist. În frunte ar sta Kossuth. Ministrul de interne ar fi Justh. Din partidul constituțional o parte, sub conducerea lui Wekerle și Szerényi, s'ar alătura la partidul guvernamental, celalalt ar trece în opoziție sub conducerea lui Andrassy.

S'ar face din nou o grămadă de comande de conscrieri patriotice, la oficiul central de statistică, — dar sistemul plural ar fi răsturnat pentru totdeauna.

— În numărul din 29 Oct. a ziarului lui Apponyi și a »imperialiștilor« de forță (»B. H.«) a apărut un articol de fond, pe care ori cine îl va citi, va ști, că e scris de teribil patriot Jancsó Benedek, și va vedea, cine dă azi direcția politicii naționale de extirpare.

Căci autorul spune, că a fost exmis și a inspectat 35 de școli săsești și românesci (știm că Jancsó B. a fost exmis să controleze școlile din comit. Sibiiului).

Spune apoi că după reîntoarcere a avut următoarea convorbire cu un deputat naționalist. La observarea lui Jancsó, că peste 1—2 decenii toți cetățenii țării vor ști atât ungurește, cât îi este fiecăruia de lipsă între împrejurările, între cari trăiește, (atâta cât a lipsă știu doară și azi, și anume: nimic), deputatul l'a întrebat: nu știe, că naționalitățile au de gând să-și părăsească școlile, ceea ce ar aduce țara într'un mare hal, neavând statul atâția bani, cât să poată zidi școli nouă și să plătească atâtea mii de învățători.

Când Jancsó răspunde, că totuși s'ar ști scoate statul, deputatul îi răspunde, că totodată se va introduce în locul luptei naționaliste de azi o luptă de rassă, adică în locul luptei de azi dintre intelectualii maghiari și cei naționaliști se vor conduce în luptă masele poporului. Intocmai precum au lucrut socialdemocrații, cari niciodată n'ar fi ajuns la așa putere, de n'ar fi introdus lupta de classe.

Apoi Jancsó își urmează firul de idei astfel: N'am luat în serios spusele aceluia deputat, »căci în convorbiri politice, în discuții și dispute omului îi place să spună vorbe mari, dar în viața practică rămân vechile stări de lucruri«. (Ce bună sentință pentru scrierile lui Jancsó Benedek!)

Dar cetind foile Românilor și văzând ce se întâmplă la adunările lor politice, culturale și sociale și observând cu atențiune mare relațiunile dintre poporul maghiar și român unde locuiesc împreună, am văzut, că convorbitorul meu n'a spus vorbe și amenințări goale.

Boicotul și lupta de rassă începe a eși la iveală pe neobservate pe toată întinderea luptei naționaliste. Pressa și oratorii într'una propovăduiesc ca să se izoleze cu totul, atât intelectualii, cât și poporul, de viața maghiară și să se organizeze într'o societate națională unitară.

Această deviză n dat'o Nicolau Iorga profesor la univ. din București, într'o conferință ținută la Sibiu pare-mi-se acum doi ani. Apoi s'a pornit o goană turbată împotriva tuturor celor ce intră într'un institut economic, social ori cultural străin. Cetim într'una că colo și colo s'au întâmplat încăierări sângeroase între țărani români și maghiari; aceste cazuri, să știți, că nu sunt întâmplătoare lupte de flăcăi îndrăgostiți, ci sunt simptomele luptei între rassă și rassă. Și unde se întâmplă ciocniri cu jandarmii, jandarmii sunt atacați numai fiindcă sunt jandarmi maghiari.

Ei vreau să facă din Ungaria Balcan. Dar aceasta să, nu ne descurajeze. Căci dacă în Boemia se luptă Cehii cu Germanii, în Carniolia se luptă cu Germanii, în Galiția Rutenii cu Polonii și nu fac Balcan, să nu ne temem că ne va considera pe noi Europa de Balcan.

Și încheie eruditul bărbat Jancsó Benedek cu cuvintele: »dar însutit trebuie să ne stee gândul într'acolo, ca asemenea scene să le stăpim încă din germene și să le facem imposibile pe teritoriul Stului Ștefan«.

Va zice cineva: aceste sunt păreri personale ale unui scribler jidan de pe la gazetele infecte ungurești, căci nu se poate crede, că un om cuminte, văzând că prin procedeu vitreg al guvernelor preocupate se produce lupta de rassă, ale cărei urmări se văd în Austria și încep a se vedea și se vor simți cu scrâșniri de dinți și la noi, — să îndemne nu la o împăcare echitabilă, ci la o »zdrobire și mai vehementă«.

Dar celce este de credința asta se va vedea înșelată, căci există o foarte mare asemănare între măsurile recomandate de Jancsó B. și cele urmate de guvern. Căci în aceeași zi se poate ceti prin foi: Ministrul de interne a detras debitul postal următoarelor cărți valahe: N. Iorga: Lupta pentru limba românească; N. Iorga: Oameni despre Ardealul românesc și viața culturală română de astăzi (conferințele ținute la Sibiu amintite mai sus de I. B.); Omagii lui Ștefan cel Mare; »1848. zile de revoluție« de Colescu; »Amintiri din viața militară« de Grecu.

Și tot în aceeași zi se poate ceti, că în ședința comisiei ce se ocupă cu cenzurarea proiectului de budget pe 1909, după o propunere, ca să se sporească jandarmia, Ugron Gábor face următoarea propunere: »Ași dori, ca mai ales între naționalități jandarmia să fie așezată nu în casărmi închiriate, ci proprii și scutite de foc, ca la caz de revoluție acestea să le ofere jandarmilor scutul trebuincios împotriva atacurilor mulțimii.«

Andrassy răspunde, că aprobă ce zice Ugron, dar nu-s bani. Se crede că și între împrejurările de față jandarmia va putea apăra ordinea și va putea rămânea stăpână pe situație...

Cor.

Independența Bulgariei. Agenția bulgară spune, că guvernul a hotărât să însărcineze pe ministrul comerțului A. Liaptcev, să meargă la Constantinopol spre a trata cu guvernul otoman recunoașterea independenței Bulgariei. Ministrul a plecat Sâmbătă la amiază însoțit de d-l Miltchew, șeful protocolului la ministerul de externe, în calitate de secretar.

Țarul și misiunea sârbă. Primind misiunea sârbă, țarul a asigurat pe delegați de interesul binevoitor ce Rusia îl are față de Serbia, sfătuind însă să se păstreze liniște în timpul negocierilor.

Principele moștenitor al Serbiei a primit Duminecă la palatul de iarnă pe președintele Dumei Komjakow și pe mai mulți membri ai Dumei.

Președintele Dumei către Skupștina sârbească. Președintele Dumei Komjakow a adresat președintelui Skupștinei o telegramă de următorul cuprins: »Am primit din Serbia telegrame cu ocaziunea recentelor evenimente din lumea slavă. În aceste timpuri grave de încercare vă trimitem

tuturor camarazilor din Skupștină și vouă autorilor acelor telegrame o îmbrățișare frățească. Credem că soluțiunea pașnică a cestiunilor internaționale ridicată acum la noi și în toată lumea slavă va garanta un viitor sigur slavilor credincioși din vest.

Manifestațiunile pentru votul universal.

Afară de numeroasele adunări populare românești și slovace în număr de peste o sută, cari s'au ținut Duminecă în ținuturile locuite de naționalități, au fost convocate în aproape toate centrele mai mari ale țării și numeroase adunări socialiste în cari s'a protestat contra votului plural și s'au adresat depeșe omagiale Maj. Sale Monarhului.

Adunările românești anunțate s'au putut ținea, după cum aflăm, și au fost foarte bine cercetate. Numai în câteva locuri satrapii din fruntea administrației au oprit pe motive ridicole ținerea lor.

Despre adunările românești de Duminecă am primit pentru azi următoarele rapoarte:

Adunarea din Alba-Iulia.

Alba-Iulia, 1 Nov. 1908, oara 3^{1/2}.

Adunarea convocată aici în cestiunea votului universal, de către fruntașii români din Alba-Iulia și satele din jur, a reușit bine. Dintre deputați au luat parte d-l Iuliu Maniu.

Constituirea s'a făcut în modul următor: Președinte d-l Rubin Patîția avocat, Secretari d-nii Dr. Velican și Dr. Rubin Patîția, jun.

În cuvântul de deschidere d-l președinte i-a talmăcit poporului stăruitoarea agitație, ce se face pentru votul universal în toată țara.

D-l Ioan Teculescu, protopopul Alba-Iulia, care așa de bine își înțelege chemarea de păstor al turmei sale, i-a arătat poporului adunat însemnătatea cărții, a luminii, fără de care nu există progres.

Urmează punctul de forță al programului: Vorbirea d-lui Dr. Iuliu Maniu. E o cuvântare cuminte, ținută în marginile pure ale programului nostru național, și ilustrată cu exemple potrivite, cari țin trează luarea aminte a poporului, smulge lacrimi din ochii bătrânilor și face să tresară de nădejde inimile tinerilor. Are credința și nădejdea, că Majestatea Sa își va ține cuvântul și că chiar dacă nu s'ar face încă lege votul universal, continuând lupta conștie și însuflețită, ne vom dobândi totuși drepturile, ce ni se cuvin.

S'a trimis o telegramă omagială Majestății Sale și s'a primit cu însuflețire unanimă un proiect de rezoluție, prin care poporul adunat se declară aderent al votului universal, egal și secret și cere cu hotărâre înscrierea lui în lege. Adunarea o închide d-l președinte la oarele 4^{1/2}.

Cor.

Adunarea din Șeica mare.

Despre adunarea aceasta am primit un raport mai lung, pe care-l vom publica în numărul nostru poporal. Amintim aici pe scurt, că adunarea, presădată de d-l Dr. N. Răcoția a avut un succes frumos. După deschiderea adunării au luat cuvântul d-nii advocați Dr. D. Roman, Dr. Moldovan și părintele P. Morușca vorbind despre situația politică internă a țării și insistând în deosebi asupra votului universal. De încheiere s'a votat o moțiune de protestare și s'a adresat o telegramă omagială Maj. Sale.

*

Oprirea adunării din Feneșul-săsesc.

Ni-se scrie: Meetingul în favorul votului universal conchemat de țărani în Feneșul săsesc pe 1 Noemvrie pretura din Gilău l-a interzis și de astă-dată pe motivul iscodit, că ar băntui morburile lipicioase.

Se știe că în tot jurul acela nu sunt boalele invocate, adică difterie și tifus, ci singur copilul de 3 ani al poștaşului din Feneș este bolnav, dar și acesta numai răcit.

Poporul e consternat pentru-că medicul comitatens însuși i-a declarat primpretorelui că la drept spunând, morburile lipicioase nu sunt. Dar dacă copilul poștaşului din Feneș e și în tifus și în difterie, pentru ce nu se pune sub carantină familia poștaşului, ci i-se lasă publicului frecuența liberă în localul public al poștei și contactul cu familia infectată.

Vom căuta rostul acestor proceduri cu atât mai vărtos, că publicul din afr-

mativale ținuturi contagioase are libertatea de a se aduna la târgul de acum al Clujului.

Țăranii indignați.

Din dieta Bucovinei.

Vineri dieta Bucovinei a ținut o ședință de 15 oare, în care s'au rezolvat cele mai însemnate obiecte dela ordinea zilei.

La punctul *reforma electorală* pentru dietă referenț scurt deputatul Dr. Onciul și al doilea referent *Hormuzachi* aduce un proiect pentru instituirea unei comisii permanente pentru deliberarea unei reforme electorale. Ca primul orator dep. *Volcinschi* constată, că toată vina o poartă Jidanii și Nemții, dacă nu s'a putut face reforma electorală. Primul proiect de lege nu s'a sancționat și de atunci au trecut trei ani fără ca să se facă o lege nouă. Cu toată concilianța conservatorilor, cu toate că conservatorii au cedat în curia lor 2 mandate, cu toate că Jidanii au în camera de comerț 2 mandate, deci 4 mandate din curii privilegiate, cu toate aceste ei combat reforma. Dep. evreu *Straucher* cere să combată constatarea, că Jidanii ar fi vinovați, că reforma electorală nu s'a putut face și se exprimă pentru crearea unui catastru național, care să le asigure un număr anumit de mandate. Deputatul *Wiedmann* arată ce daună îndură Nemții prin alianța lor cu Jidanii și spune că unica scăpare a Nemților este alianța lor cu creștinii-sociali. Dep. *Lupu* declară, că s'a făcut o reformă electorală, care era justă pentru toate națiunile și care cu durere a trebuit să cadă la rezistența Jidanilor și a Nemților și guvernul poartă aici vina, că nu s'a interesat destul de cestiunea aceasta. Românii au fost mânați în tabera creștin-socială prin purtarea obraznică a Jidanilor. Jidanul *Straucher* este tatăl ideii creștin-sociale în țară. Jidanii fac foarte rău, că se amestecă în divergențele dintre Români și Ruteni.

Legea s'a primit în fine cu unele schimbări neînsemnate. Tot așa și rezoluțiunea comisiei. Ședința s'a continuat după masă.

Deasemenea s'a primit și proiectul despre *regularea salariilor învățătorilor*. La dezbaterile preliminarului fondului școlar dep. *Onciul* propune o rezoluțiune, în urma căreia învățătorii să capete deja cu 1 Decemvrie un daos de scumpete, expunând cu ocazia aceasta, că țara poate să aibă noue izvoare de venituri din concesiunile pe cari să le ia țara. Rezoluțiunea se primește unanim.

Se mai primește o rezoluțiune a dep. *Skedl*, care cere dela guvern crearea de *clase paralele române la gimnaziul din Rădăuți* și o rezoluțiune a dep. *Simionovici*, care merge într'acolo, ca guvernul să întreprindă pașii necesari, ca să se creeze o catedră pentru istoria română la universitatea din Cernăuți. Referentul N. Flondor salută cu bucurie această propunere, fiindcă prin crearea unei catedre de acest fel s'ar îndrepta un păcat, care s'a comis față de nația română; în întreagă Europa nu există un popor, care să nu aibă ocazie să-și învețe istoria sa.

La miezul nopții s'a început *dezbaterile budgetului*. În numele Românilor a luat cuvântul dep. *Onciul*, care a expus feliuritele gravamine ale Românilor pe toate terenele administrației, cerând sanarea lor. A spus între altele, că Românii nu pot avea încredere în căpitanul țării bar. G. Wassilko, care a încredințat administrația țării ruteanului Dr. Smal-Stocki, care la rândul său a rutenizat administrațiunea autonomă a țării. Mai mulți deputați nemți, evrei și ruteni au încercat să combată afirmațiunile, dep. *Onciul*.

La propunerea dep. *Langenhan* și la dorința dep. *Straucher* se votează căpitanului țării încrederea deputaților Nemți, Jidani și Ruteni. Dep. *Volcinschi*, fiind foarte obosit din cauza oarei înaintate, n'a putut fini vorbirea sa. Votarea budgetului a fost o adevărată comedie — scrie ziarul »Românul«. — O propunere se primia la votare și mai târziu, venind un deputat în fire, cerea încă odată votarea aceleiași propuneri, care apoi nu se primia. Și cu ocazia aceasta Rutenii cu Jidanii și Nemții simțind, că prin aceea că o parte din deputații români au părăsit dieta din cauza enormei încordări de 15 ceasuri, ei au majoritatea, au început cu cunoscuta lor loialitate (?) să respingă unele propuneri votate în comisii și anume acele, care erau neplăcute căpitanului țării. Dep. *Onciul* a protestat în contra acestor siluiri și și-a rezervat dreptul de a face în ședința de Sâmbătă propunerea să se reasumeze aceste votări.

Nou meeting național la „Dacia“.

București, 19 Octomvrie 1908.

Duminecă, în 19 Octomvrie a fost la „Dacia“, un nou și impunător meeting în legătură cu politica orientală și în deosebi cu împrejurările prin care trec România din Ardeal în timpul de față.

Istorică sală „Dacia“, în care s'au pregătit atâtea evenimente din trecutul României, nu mai încăpea pe cetățenii capitalei României, cari veniseră cu steagurile diferitelor societăți și corporații, în frunte.

Intrunirea s'a început la ora 2 p. m. sub presidenția d-lui Ioan Heliade Rădulescu, fiul nemuritorului, prin vorbirea d-lui Davidescu, care făcând istoricul României dela revoluția din 1848 încoace, zice că vecina Austro-Ungaria, față de toate actele însemnate din viața statului român avu o atitudine nu de amic ci de dușmană fățișă, spune apoi cum această vecină socotindu-se prietenă a Regatului românesc, nu se sfiște în același timp să asuprească în tot chipul pe cele 4 milioane de Români din această monarchie.

D. Mihalcea învinuiește partidele politice din țară pentru modul cum e România tratată de Austro-Ungaria în cestiunea orientală și pentru lipsa oricărei margini în tratamentul fraților noștri de către vecinii și aliații României.

D. Cristu Negoescu după ce vorbește de chipul în care s'a răpît Bucovina, de ocupația temporară, cu gând vicelan a Olteniei, se declară, ca și oratorii cari l'au precedat, pentru o politică externă care se țină seamă și de sentimentele neamului românesc și apoi de interesele așa zise „superioare“ ale politice mari. — Și interesele mari ale României cer ca să cultivăm mai mult legăturile cu micile state din Balcani, iar nu cu Austro-Ungaria, care țintește la robirea economică a aliaților săi mai mici — și spre acest scop ea își caută în Bulgaria o nouă prietină spre a câștiga acolo pe calea economică măcar aceeași influență, pe care o are în România. Dar oratorul pledează în deosebi pentru o politică externă care să fie expresia fidelă a sentimentelor noastre față de sora noastră bună Italia, dreaptă și cinstită în politică față de ori-ce popor.

Seria discursurilor a fost încheiată de d. Tache Polierat.

De aproape toți oratorii a fost atinsă cestiunea legăturilor comerciale dintre Austro-Ungaria și România, legături, cari au făcut-o vazală pe aceasta din urmă. Iar comisiunea română, care s'a dus la Viena pentru încheierea convenției comerciale sau va câștiga pentru România deschiderea piețelor austro-ungare spre a-și desfășura produsele sau, dacă nu, va rupe orice târguială.

De la „Dacia“ publicul, care la eșire a umplut toată strada Carol și Calea Victoriei, a mers cu drapelele în frunte și cu muzica militară cântând „Deșteaptă-te Române“ până la statuia lui Mihai-Viteazul din fața Universității.

Aici s'au mai ținut câte-va discursuri și apoi publicul a început a se risipi.

Se crede că intrunirea de Duminecă este numai începutul unei serii de mai multe intruniri având ca scop principal protestarea împotriva încercărilor tot mai grele la care sunt supuși Românii din Ardeal de către vecinii noștri.

La sfârșitul intrunirii s'a citit următoarea

Moțiune:

„Cetățenii capitalei, întruniți în sala „Daciei“ pentru a discuta asupra ultimelor evenimente din orientul european, în urma cuvântărilor ascultate, declară că politica externă a statului român trebuie să aibă drept călăuză externă sentimentele naționale și interesele economice ale statului român. Constată cu părere de rău că alipirea României la politica Austro-Ungariei n'a produs decât rezultate dezastruoase pentru interesele economice ale statului român din cauza atitudinii neleale și dușmănoase a conducătorilor politice din monarchia vecină.

Mai constată cu durere că Românii de sub coroana Austro-Ungariei și mai cu seamă de sub coroana Ungariei în loc să fie tratați ca frați ai unui popor prietin, sunt persecutați și lășiți în sentimentele lor de Români.

Protestează contra apăsării fraților din Austro-Ungaria și declară că statul român nu poate arăta prietinie celor cari apasă pe Românii de ori unde.

Invită pe conducătorii statului român ca, inspirându-se din sentimentul unanim al națiunii române, să dea politicei exterioare o îndrumare mai independen-

dentă și mai națională și să strângă relațiile cu popoarele amenințate ca și Românii din lăcomia vecinilor mai puternici și cari au ca și Românii de revindecate drepturi naționale.

Emite dorința ca, dacă oamenii de stat consideră încă necesară actuala orientare în politica externă să se întoarcă de preferință către sora noastră mai mare Italia, ale cărei sentimente de dragoste către România nu s'au desmintit nici odată.

În fine adunarea proclamă și de astădată în mod solemn solidaritatea indisolubilă a Românilor de pretutindeni.

M.

Spre orientare.

Pentru alegerile la congres în cercul Brașovului

Cu unii dintre alegători m'am fost înțeles să candidez, iară dânsii mi-au oferit voturile lor, ca deputat pentru congres pe perioada 1908—1911.

Eu, carele priveam acest mandat de un feliu de cinste oferită pentru serviciile mele publice — fără să o cer, cu atât mai puțin să o storc — am făcut unor domni alegători promisiunea de a candida în presupunere, că vouă putea îndupleca pe d-l Vlaicu să renunțe la acest mandat din aceleași motive față de mine — care am reprezentat acest cerc 24 de ani — pentru cari dânsul în apelurile sale cere voturile alegătorilor față de alți candidați.

Fiindcă nu mi-a succes să înduplec pe d-l A. Vlaicu, nici chiar cu promisiul concurs al d-lui protopop Voina: de aceea declar stimaților domni alegători, cari s'au angajat față de mine, că eu de astă-dată nu reflectez la mandatul de membru la congres, prin urmare mulțumindu-le pentru atențiune, îi desleg și de obligamentul lor de a vota pentru mine.

Brașov, în 21 Octomvrie 1908.

Ioan Lengeru,
advocat.

STIRILE ZILEI.

— 21 Octomvrie v.

Primirea Monarhului la Viena Sâmbătă, când s'a întors dela Budapesta, a fost solemnă. Primarul Dr. Lueger a salutat la gară pe împărat, care fu aclamat cu entuziasm de imensa multime ce se adunase. Corporațiunile, elevii școlilor și un foarte numeros public au format cordon dela gară până la palatul dela Schönbrun. Tot orașul a fost pavoazat. În alocuțiunea sa Dr. Lueger a salutat pe împăratul ca pe măritorul imperiului zicând: »Noi suntem toți pentru pace, dar vom fi tot-deauna gata a sacrifica averea și viața noastră pentru onoarea și integritatea imperiului!« Împăratul a mulțumit de primirea solemnă ce i s'a făcut și și-a exprimat bucuria pentru faptul că estinderea suveranității Sale asupra Bosniei și Herțegovinei a găsit asentimentul populațiunii vieneze. Împăratul a exprimat speranța, că va succeda a le aranja toate fără ca pacea să fie turburată.

Teatru românesc în Brașov. Comitetul filial din Brașov al societății pentru fond de teatru românesc va da Sâmbătă, în 7 Nov. n. o reprezentație teatrală în sala Redutei. Se vor juca comedii: »Băi de mare« și »Un leu și un zlot«. Amănunte în numerii viitori.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii femeilor române din Brașov se va ținea Joi 6 (19) Nov. 1908, în sala cea mare a gimnaziului român la 3 oare p. m. Convocăm pe toate membrele și le rugăm să se prezente cât se poate de multe, pentru că dacă nu s'ar prezenta cel puțin $\frac{1}{3}$ parte din numărul total, atunci adunarea nu s'ar putea ținea. Brașov, 21 Octomvrie 1908. Maria B. Baiulescu m. p., presidentă.

Avansări în armata comună. Cu ziua de 1 Nov. au fost avansați la grade mai înalte următorii ofițeri și funcționari militari români:

De Major: Căpitanii de cl. I-ă: Victor de Moga, dela reg. de inf. Nr. 101, permutat la reg. de inf. Nr. 39 și Basiliu Popa, comandant de piață (Platzkommandant) în Cluj.

De căpitan cl. I-ă: Căpit. de cl. II-a Demetriu Bardoși, dela reg. de inf. Nr. 5. De căpitan cl. II-a: Locotenenții: Spiridon Botta, la bat. de pioneri Nr. 3; Constantin Popovici, la reg. de inf. Nr. 33; Silviu Patîia, la reg. de inf. Nr. 50 și Corneliu Frențiu, la reg. de inf. Nr. 64.

De locotenent: Sublocotenenții: Ioan Poppovici (?) dela reg. de inf. Nr. 75, per-

mutat la reg. de inf. Nr. 23; Virgil Madincea, la reg. de inf. Nr. 50 și Ioan Măniu, la reg. de art. Nr. 17.

De sublocotenenți: Cadetii și aspiranții de ofițer: Aurel Bocicariu, la bat. de vânători Nr. 28; Iuliu Idvorjan, la reg. de inf. Nr. 44; Ioan Munteanu, dela reg. de inf. Nr. 61 permutat la reg. de inf. Nr. 64; Constantin Streoulia, la reg. de inf. Nr. 31; Kamillo Roska, la reg. de inf. Nr. 43; Emanuil Poppovits, la reg. de inf. Nr. 48; Ioan Cloaje, la reg. de inf. Nr. 5; Ioan Vătășan, la reg. de inf. Nr. 43 și Ioan Burda, la reg. de art. Nr. 23.

În statul numit de armată (Armeestand) au avansat de căpitan cl. II-a: Locotenenții: Adolf Bassaraba, atașat corpului al 9-lea de armată și Albert Romanșan, la județul superior militar. De locotenent-auditor: Locotenentul Aaron Suciu, dela reg. de inf. Nr. 62, permutat la județul de garnisoană din Timișoara. De medic de reg. cl. II-a: Medicul superior (Oberarzt) Iuliu Moldovan, la reg. de inf. Nr. 32. În bransa registraturii militare: De oficial de registratură militară de cl. I-ă: oficialul de registratură mil. de cl. II-a Ioan Roman, atașat corpului de armată Nr. 2. În statul de rezervă: De locotenent: Sublocotenentul Iuliu Gomboș, la bat. de vânători Nr. 19.

Dela universitatea din Cluj. Inregistrăm cu plăcere știrea că președintele și colaboratorul nostru extern d-l Sever Dan a dat Sâmbătă cu succes frumos examen pentru doctoratul în științele politice la universitatea din Cluj. Ca teză de doctorat și-a ales tema: »Proportionalitatea pedepselor în bani«.

Reprezentatiunea teatrală, dată alaltăeri seara în Cohalm de către comitetul filial din Brașov al societății noastre teatrale sub conducerea artistică a d-lui A. Bănuțiu, a avut, precum ni se comunică, un succes frumos. Cohălmienii au făcut membrilor comitetului nostru filial o primire foarte cordială.

Medic român în Cluj. D-l Dr. Toma Madincea ne comunică, că după un șir lung de ani petrecuți în calitate de medic militar, și în serviciu de spital, și-a început activitatea ca medic civil în Cluj Boesky-tér Nr. 3.

În memoria regretatului compozitor român Tudor cav. de Flondor societatea corală »Armonia« va aranja Joi în 5 Nov. n. un concert. Secretarul societății d-l E. Bănuțiu va readuce un discurs comemorativ, iar corul societății va executa mai multe compoziții de-ale regretatului nostru artist.

O invențiune a prințului moștenitor german. Dela Berlin se anunță că »Kronprinzul« a inventat niște butoni noi de manchetă. »Monitorul oficial al imperiului« anunță în adevăr la rubrica »brevete de invențiune« următoarele: »44. a. W., 30,139 butoni de manchetă dublii — Wilhelm, Kronprinz al Germaniei și Prusiei, adresa imperială: Potsdam. 11 Iulie 1908«.

Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediției jubilar, a „Gazetei“ se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta. 3 Nov. Adunarea populară românească convocată pe alaltăeri în comuna Cubin (com. Timiș) a fost disolvată cu forța, iar adunarea din Abrud-sat oprită.

Budapesta. 3 Nov. „Südslavische Correspondenz“ află din București, că poliția fiind încunoștințată, că cu prilejul meetingului de Duminecă s'ar plănui demonstrațiuni în fața ambasadei austro-ungare, edificiul ambasadei a fost înconjurat în oarele de dimineață de miliție, iar în străzile laterale s'au postat poliție și pompieri. Sala dela „Dacia“ a fost deasemenea ocupată de un detașă-

ment de poliție. Casele erau decorate cu drapele iar cetățenii purtau cocarde naționale. În convoiul demonstrativ de mai multe mii, se aflau și femei și fete.

Berlin. 3 Nov. Corespondentul din Belgrad al ziarului „Lokalanzeiger“ e informat din loc competent, că călătoria prințului moștenitor George la Petersburg stă în legătură cu intențiunea regelui Petru de a abdică dela tron. Se spune că regele Petru și-ar fi dat învoirea la aceasta și că după reîntoarcerea fiului său va părăsi Sârbia și se va stabili la Paris. Cauza retragerii regelui Petru e că îi s'a făcut absolut imposibil să fie primit la curțile europene. Moștenitorul George să se fi obligat față de țară, ca înaintea intrunirii conferinței internaționale nu va începe nici un războiu iar după urcarea pe tron va forma un cabinet sub șefia lui Pasici, în care se fie reprezentate toate puterile.

Petersburg. 3 Nov. Ministrul de externe Isvolszky a comunicat președintelui și membrilor Dumei, că Rusia nu ia la cunoștință anexarea Bosniei și Herțegovinei și că în urma acesteia conferința internațională nu se va ținea.

Viena, 3 Nov. Programul Rusiei pentru conferința viitoare a sosit la oficiul de externe. Nota despre recunoașterea anexiunii însă u'a sosit. Dacă va sosi această notă, conferința nu se va întruni.

Noutăți literare

apărute în editura Institutului de arte grafice și editură „Minerva“

Se pot provoca prin Librăria „Gazetei Transilvaniei“ adaugându-se la preț pentru porto 20 bani.

Cathon Theodorian. Sângele Solovenilor. Subiectul acestei mari povestiri este o temă a eredității, desfășurându-se în cadrul raporturilor dintre marii proprietari de pământuri și țărani de pe acele pământuri. Autorul cunoște foarte bine împrejurările din viața de la țară, și știe să ni le redea cu vigoare. Prețul Cor. 1.50.

C. Sandu-Aldea. Sfaturile unui plugar. — Plugarii noștri, de câțva timp au început să simță lipsa cărților în care ar putea găsi îndrumările de trebuință, în diferite îndelețniciri ale gospodăriei. D. O. Sandu-Aldea, ca un neobosit cărturar, pricepător în materie, în această carte dă o serie de sfaturi dintre cele mai de căpetenie. Prețul, 0,50 bani.

Ion Bărsăneanu. Dor pustiu. — Iată în sfârșit o carte care ne spune ceva cu totul nou. Căci nouă este atât marea istorisiră „Dor pustiu“ precum noua este și arta acestui scriitor de mare talenț. S'a prezis, de un critic autorizat, că acest scriitor ne va da lucruri suprinzătoare, și ne bucurăm că acea prezicere s'a îndeplinit. Citiți în această carte: Intunecul, În orașul fermecat, Iorgu Halțki, sau Frumosa Hanum, și veți vedea ce înseamnă „talent literar“.

Al. Cazaban. Chipuri și suflete. — Un tânăr scriitor, cu multă vervă și multă îndemnare, ne dă în acest volum o culegere dintre cele mai interesante nuvele și schiț. Din toate paginile d-lui Cazaban răsare o mare dragoste de adevăr și o mare pricepere artistică. Se pare că autorul a văzut și simțit toate împrejurările pe care atât de meșter știe să le redea. Prețul Cor. 1.50.

Caleidoscopul lui A. Mirea. — D-nii D. Anghel și St. O. Iosif, poeții a căror colaborare la Sămănătorul și Viața Românească din Iași, e îndestul de cunoscută au reunit în acest volum minunatele lor șarje umoristice, care vor face deliciul celor mai dificili cititori. În monotonia vieții de toate zilele, această carte aduce tocmai cea ce lipsește, nota veselă, care este un izvor de energie sufletească. Versurile celor doi poeți au toată muzicalitatea necesară acestui fel de producție literară, și cartea e merită să aibă un frumos succes. Prețul, Cor. 1.50.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Victor Branice.

Dela vicecomitele comitatului Brassó.

Nr. 10432—1908.

Publicațiune.

Prin aceasta aduc la cunoștință publică, că prima ședință a comisiei pentru verificarea **Listei viriliștilor** din comitatul Brassó se va ținea în sala cea mică a Casei comitatului în ziua de **5 Nov. st. n. la 10 oare a. m.**

Provoc pe toți aceia, cari pe baza art. de lege anul 1886. XXI. §. 26, doresc să fie luați în considerare ca să li se socotească darea directă de stat ca dublă, sa-și prezenteze în scris sau verbal îndreptățirea.

Brassó, la 1 Novembre 1908.

JEKELIUS,
vicecomite

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Noemvrie n. 1908.

Renta ung. de aur 4%	109.90
Renta de coróna ung. 4%	92.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	81.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92.65
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	186.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96.25
Renta de argint austr. 4 1/10	96.05
Renta de aur austr. 4%	114.95
Renta de coróna austr. 4%	98.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86.—
Losuri din 1860	152.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit	740.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	632.50
Acții de-ale Băncii austro-ung.	1746.—
Napoleondori.	1911
Mărci imperiale germane	117.07 1/2
London vista	239.47 1/2
Paris vista.	95.32 1/2
Note italiene.	95.10

Cursul pieței B. asov

Din 4 Noemvrie n. 1908

Bancnote rom. Cump.	18.74	Vend.	18.80
Argint român	18.60		18.75
Lire turcesci	21.40		21.60
Scris. fonc. Albine 5%	100.—		101.—
Ruble Rusești	2.5 1/2		2.53
Napoleondori.	19.04		19.16
Galbeni	11.20		11.40
Mărci germane	117.20		117.3

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1908 și până în 1 Maiu st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5:46 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 7:30 min. s.era.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10:26 m. s.era.
- V. Tr. accel. p. Arad la órele 6:05 min. dim.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la óra 3:20 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 12:00 m. p. m.
- III. Trenul accel. la óra 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 7:47 s.era.*
- V. Tren accel. la órele 4:59 min. dimîn.*

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5:15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8:41 min. a. m.*
- III. Trenul de pers. la óra 3:05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7:00 m. s.era.*

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 8:40 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 4:16 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9:46 s.era.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș:
(până la Vlădeni).

- I. Tren de pers. la óra 5:15 min. dimîn.
- II. Tren la óra 9:14 minute a. m. (numai la Feketehalom.)
- III. Tren la óra 2:45 minute p. m.

Deposit principal de

Galoci veritabili rusești din Petersburg
Galoci de gumi și Șoșoni

marea recunoscută de clase primă.

Cel mai bun mijloc de apărare contra umezelei și frigului recomandă cu prețurile de concurență cele mai ieftine.

Friedrich Bahmüller,

cel mai mare deposit de încălziminte,
Brașov, Strada Porții nr. 18,
(382,1—12.) (în casa proprie).

Vă rog cereți franco

Prospecte și mustre de cea mai bună stofă de Stiria

Loden pentru bărbați și dame

vânători, turiști, pădurari, precum și despre stoffe de modă pentru costume de bărbați, copii, pardesuri, Ulster calitatea cea mai ieftină până cea mai fină dela firma primă și cea mai mare de Export Loden

VINCENZ OBLACK,

liferant al curții c. s. r. de postavuri

GRAZ, Murgasse 9/b.

316,3—10.

ANUNCIURI

(insertiuni) și recl.

sunt a se adresa subscrierilor administratiunii. In cazul publicării unui anouciu mai mult se odată se face scădemânt care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.

Au sosit proaspăt:

Cele mai bune ICRE negri din Rusia.

Delicatese: Scrumbii preparate (Voll- u. Rollhäringe), Scrumbii în gialatină, Kronsardine, Sardele și Sardine franțuzești în Unt-de-lemn. **Sproten** veritabile din Kiel.

In 2—3 zile sosește **Pește afumat „Lachs“.**
In fie-care zi șuncă escelentă, costite afumate, limbă de bou fiartă și nefiartă. Slănină afumată escelentă.

In toate zilele **Krânwurstel** proaspeți și diferite mizeluri.

Cârnați dela Sibulu ca Delicatesă.

Marția și Joia și Krenwürste.

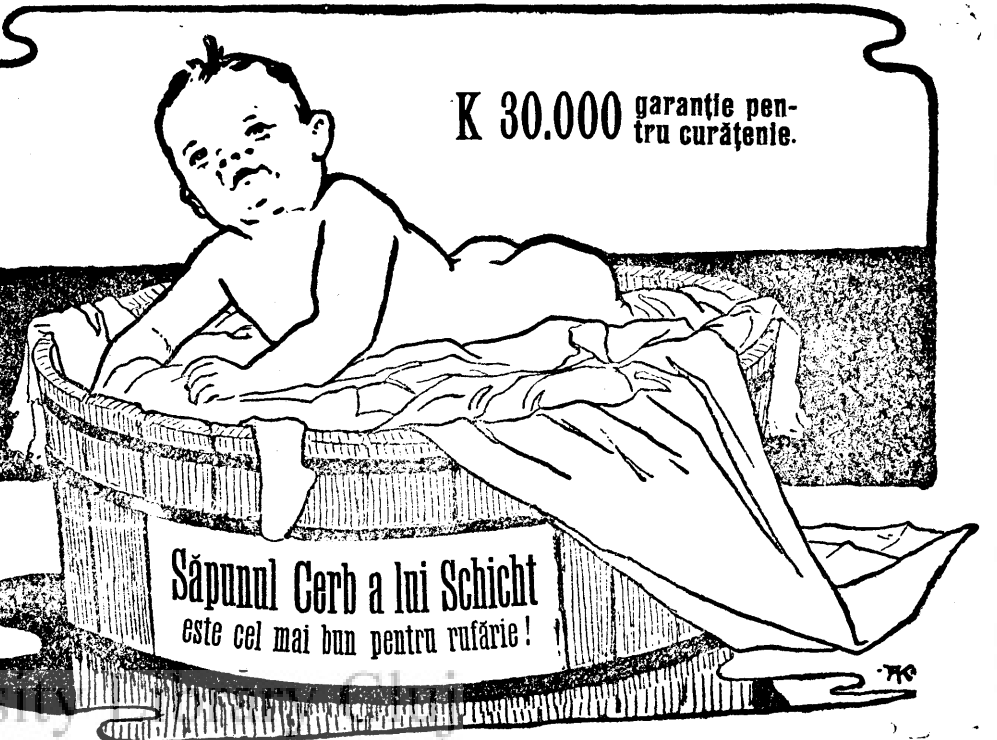
Lapte gros foarte bun. **Smântână.** Cașcaval de Carpați calitate recunoscută. Imperial. Trapisten. Emental și brăoză de burduf.

Mare asortiment de compoturi și dulceturii, Marmeladă, patlagele roșii, și mazăre verde.

Cele mai fine prăjituri pentru ciai. Miere din flori și lictar la

J. SEEWALDT,

Brașov, Strada Orfanilor nr. 6.

K 30.000 garanție pentru curățenie.

Săpunul Cerb a lui Schicht
este cel mai bun pentru rufărie!

Săpunul Schicht marca Cerb se folosește la tot felul de spălat, pentru calitățile escelente de curățire: pentru trebuința personală, pentru albituri fine și groase, albe, colorate, mobile, covoare, animale domestice etc. etc. Este lucrat din cele mai alese materii brute.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Couverte, in tola mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.